

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

O-vár, Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton. Ára évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, második 6 kr, harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előzetes és hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A jövő április 1-jén új évnegyedbe menvén át lapunk folyama, tisztelettel kérjük fel t. cz. előfizetőinket, további megrendelések megtételére.

Lapunk előfizetési ára félévre 6, évnegyedre 3 forint.

Az előfizetési pénz Stein J. könyvkereskedésébe küldendő.

Kolozsvár, mártius 18-kán 1861.

(F. S.) A „Kolozsvári Közlöny“ 43-dik számú főcikkében a Királyhágón inneni megyék organizációjára vonatkozó két nézet van szembeállítva. Egyik a magyarországi megyék analogiájára kívánja a megyei hivatalokat rendezni; a másik az 1849 előtti erdélyi rendszer szerint. Mindkét nézet mellett megteszi szerkesztő barátunk a hozzáragaszkodók argumentációit, s végül: magától el nem odázhatótt kritikai felfogás nyomán egyéni véleményét azon basison: miszerint a megyéknek az ország törvényein belül konstitúciós joguk van a magyarországi analogia mellé adja.

En is véleményéhez csatlakozom; osztom azt is: miszerint a főispánok e kérdésben, a megyék közvéleményét hozzák tisztába, s a cselekvés idején, hassanak — lehető egyéni nézeteik feloldozásával is ha kell — egyöntetű szervezésre.

A kérdés rendkívül fontos, mert abnormis viszonyok kátyúiból kell oly helyes kerékvágásba rendeznünk megyei adminisztrációkat, hogy alkotmányos önállóságunk, szabadságunk szent palladiumának, municipiumunknak életképessége a megpróbáltatás napjaiban fényesen igazolódjék.

Átmeneti helyzeteknél — kivált ha lápvidekre szorítottatva, posványos ingoványból kell merész ugrás által meredek martra jutni, — apróra tájékozandó mind a terrenum, mind az átmeneti időszak multja és jövője, különben hanyatlás áll be, midőn csak idegfeszítő küzdelem ment ki a visszahanyatlástól; ez okból célszerű levén a kérdések körül minél több nézetnek összpontosulni — én is hozzá szölok az említett becses cikl tárgyhöz nem annyira jogi szempontból, miután e tekintetben kellőleg körül van az írva; hanem inkább gyakorlati szempontból. Jogi szempontból azonban azon nézetnek, miszerint: „az alaptörvény annyit követelhet, hogy a status personalis mekkoráigát ne változtassuk“ kénytelen vagyok ellenmondani, miután a magyarországi megyék analogiája — éppen a status personalis szaporítását feltételezi.

Ellenmondásom argumentációja azon körülményben rejlik: miszerint mindkét szervezési rendszer mint ugyanegy: ös eredeti alkotmányos kifolyása, szellemében, lényegben egyforma, mindkettő felelősséget köt a hivatali álláshoz s a szolgabírói hivatalokban közgazgatási s bírósági hatóságokat egyesít; a különbség közöttük még nem is alaki, csak elnevezési, egyszer mennyiben Erdélyben a magyarországi főszolgabíró, főbíróknak nevezték, s az alispánok közül egyiket elsőnek, s a másikat másodiknak; másodszor a különbség csak osztályozási, mennyiben a magyarországi alispánok felosztották maguk közt a közigazgatási és törvénykezős körüli teendőket, míg Erdélyben mindenik alispán kerülteében együtt gyakorolta különönmű hatóságát; harmadszor a különbség csak számszerinti, mennyiben Magyarországon nagyobb volt a tisztikar s kezelő személyzet mint Erdélyben. Alkotmányunk nagyszerű kiterjesztési képességgel bír, mert örökigazságok elveire van felfetve; míg ezen alapelvek szellemében gyakoroltatik a municipalis élet, megtűr az alaptörvény akkora status personalist, mekkorát idők és körülmények igényelnek, sőt nemcsak megtűr, de éppen követel. A mostani idők és körülmények hogy a 48-ki

rendszer szerinti jól nagyobb megyei status personalist követelnek, kiderül, ha szembeállítjuk csak vázlatosan is a jelent a multtal:

1848 előtt nemes és birtokos, nem-nemes és birtoktalan osztályok lakoztak a megyéket — az államérdekek az első osztály által és nevében törvényhatósági gyűléseken képviseltettek, az osztály magán ügyviszonyai pedig rendes törvény útjára tartoztak, — a megye politikai tisztviselőinek teendői tehát, a közönséges rendfenntartáson, s némi államérdekek körüli kiviteli eljárásokon kívül csak a második osztály ügyviszonyaira szorítkoztak — és ez ügyviszonyok csak ingóságok körül foroghattak; 1848-an innen az osztályok birtokközösségben és törvény előtti egyenlőségben egyesültek — miáltal a politikai adminisztráció tere mindkét osztályra kiszélesedett, s ezáltal a tisztviselők teendői halommal szaporodtak.

1848 előtt a köznép a feudális viszonyok alapján egymásközti magán ügyeire nézve a nagyobb földesurakban dominale fórumot birt, a kisebbekben mindig kész békéltető közbenjárót, mely utakon az ügyek egy nagy része enyészett el tiszti közbenjárattal nélkül. Tiszt előtt vagy törvény előtt pedig mindig ellenőrzött ügye jure patronatus útján tárgyalás által.

Ez ma másként van. Most minden magánügy tiszt vagy bíróság elébe kerül, és pedig roppant számú fekvőbirtok feletti viszony — minőnek 1848 előtt hirt sem volt — és legtöbbször volt földesur és volt urbéres közötti. 1848 előtt évtizedekig hivataloskodott egy szolgabíró jegyzőkönyvvitel nélkül jól és közhasznúan; képzelhető-e ez jövőre?!

1848 előtt csak civilizálatlan volt a köznép, de elég morális tekintélyt elismerni, fegyelmeknek hódolni: mert földesurához s a közlelő értelmiséghez szükségességérzet s ebből folyó bizalom, tárgyalás kötött; most az idegen civilizátorok demoralizáló ráhajtsa nyomán, mely minden hálát, kegyelet, tekintélyérzetet kiirtott kebeléből, készakarva nullificálva minden osztályok közötti szükségességérzetet: a köznép fegyelmetlenebb és osztálygyűlölőbb, és elmerült a mérték nélküli italba. 1848 előtt egy szolgabíró egyetlen rendőr nélkül képes volt fenntartani a esőndet és rendet; lehet-e ezt jövőre föl is tenni?!

Azt hiszem nincs miért többet felhoznom annak bebizonyítására: hogy napjainkban, midőn 11 év annyi mulasztásait kell helyrehozni, 11 év annyi balfogásait kell helyreigazítani, midőn annyi változott viszonyok igényeinek kell megfelelni — célra nem vezethet az 1849 előtti erdélyi rendszer szerinti be rendezése megyei tisztikarunknak — hogy e rendszer inpossibilissé vált; s mulhatatlanul a magyarországi analogia szerinti szervezést kell elfogadnunk esküttjeivel, csendőrbiztosáival, pandurjaival — és állandó törvénysekeivel. 1849-ben már mutatkozott e szükség, — s e rendszer életbe is léptetett volt; míg országgyűlési illetékes intézkedés el nem különíti teljesen a megyéken a politicumot a juridicumtól, addig a status personalist a magyarországi lábón alól szállítani nem lehet.

(D.) Még pár szó a fennebbi cikl tárgyhöz. — Mi a megyék szervezése iránti czikkünkben egy szerint két létező véleményt állítottunk szembe, egyik véleményt sem vettük tüzetes tárgyalás alá, sőt azt is kifejeztük, hogy azon alkalommal jogvitába nem elegendünk. Felsőbíró barátunk fennebbi cikl alapján indítatva éreztük magunkat néhány észrevétel megtételére. Mi nem ajánljuk, hogy a megyék a hivatali személyzetben lényeges változtatást tegyenek; az erdélyi megyék sokkal kisebbek mint a magyarországiak, s itt csak az alsóbb rétegekben szükség a közigazgatási erő felebb fokozni; mi osztjuk azon általunk felmutatott nézetet, hogy a megyéknek eddig is létező két alispán közül egyik legyen első alispán, a két főbíró pedig legyen két főszolgabíró, mely alá a rendesen létezőt négy-négy szolgabíró tartozik. Ezáltal a status personalis nincs változva, hatáskörüket a megye ajogában álló tisztú utatással szabhatja meg, és így az ily rendszerezést jogában áll a megyének a nélkül megtenni, hogy erre a kormányzásnak beléegyezése szükségeltessék, ellenben ha a személyzetben új állások alapítottak, az csak kormány jóváhagyásával történhetik. Ebből könnyen érthető hová ezelő azon nézet, hogy a hivatali status personalis ne változtassék, hanem csak a hatáskör szabassék ki, a mihez a megyének autonómikus joga van, valamint joga van ahoz is, hogy a

főbíró főszolgabíróknak nevezze, ha úgy tetszik minden kormányengedelelem nélkül. Megjegyezzük azonban, hogy ha jól emlékszünk, hallottuk Magyarországon is a főszolgabírókat főbíróknak nevezettni, és így a főbíró nevezet is megmaradhat, a magyarországi hatáskör körvonaloztatván utatásában. Vannak ellenben a megyéken a nem cardinalis hivatalok közt olyak, a melyekre nézve a megyék törvény által is újabb intézkedési joggal vannak felruházva: ilyen hivatalok a szolgabírók és esküttek.

Ezeket szabad alapítani és szaporítani, és a mostani körülmények szerint éppen csak is ezeknek szaporítására van szükség. Sőt ezek szaporítása éppen elkerülhetlen; a mi részben F. S. barátunk fennebbi cikkében elég helyes okokat hozott fel, azonban ezen szaporítás szükségét maga a törvény is, mely erre a megyéket feljogosítja, eléggé indokolja. E törvény a pozsoni 1848-ki XI. t. cz., mely e részben így intézkedik: 1. § „Azon sommás szóbeli és mezei perek, melyek eddig a földesuri hatóság által ítéltettek el, a IX. t. cz. 4. §-hoz képest ezután a szolgabírók által lévén elítélendők, a megyék — ha és a mennyiben a szolgabírák a jelenlegi számban elegendők nem lennének, a szükséghez képest a miniszterium beleegyezésével azoknak, s illetőleg az eskütteknek számát szaporíthatják.

E szerint a megyék felvannak jogosítva, hogy a szolgabírók és esküttek számát szaporítsák, de csakugyan a miniszteriumnak jelenteniük kell. A miniszteriumot e kérdésben most nálunk a kormánysekk helyettesítheti, tehát megyeink felállítván a szolgabírók mellé az eskütteket, arról a kormánysekknek jelentést teendének, indokolva ezt a változott körülmények szükségessége által. A többi hivatali személyzetben pedig nem tesznek változtatást, csak hatáskörüket szabályozzák a magyarországi szerint. Ezt a kormányzás nem diffcultálhatja, mert a tisztviselő utatásadás a megye joga, és így el lesz kerülve minden vitakozás a kormányval, a mire pedig most igen nagy szükség van. Az egész kérdés így igen egyszerűvé válik, mert törvényhatóságaink kicsinyek s ha eskütteket s pandurokat kellő számban állítunk a szolgabírók mellé; két alispán s két főbíró bőven elég az adminisztráció élére, és arra különös kötelességünk vigyázni, nehogy nagy hivatali személyzet által a megye adminisztrációjától, hogy adóját tetemesen apaszssa. A tisztviselők kötelessége pedig tetemesen növekedvén, kérdésen kívül fizetésüket is előbb-utóbb javítani kell, mert a régi hivatali díjjal most egy kondást sem lehet fogadni. Megjegyezzük még hogy ezen alsóbb rétegi hivatalok létesítésére épp oly joguk van a székelly és a fundus regiumon lévő székelly is, ha azoknak szükségességét a változott viszonyokból indokolhatni, mert az 1848-ban hozott törvény az összes királyság minden helyhatóságára kiterjed. Ennyi észrevétellel szükségesnek láttuk kísérni a fennebbi ciklket.

Szászváros, márc. 17. — Ma este a románok az itt átutazó zarándmegyei főispánt, Pipost, fáklásmennettel tisztelték meg. A szónok a főispánhoz körülbelül ily tartalommal beszédet intézett:

„Örömmel üdvözöltük ön kinevezését, még nagyobb volt örömmünk, midőn méltóságod ezen kinevezetést elfogadta, ebben nemzeti jogaink felvirulását látva. Négy százhuszonhárom év óta fosztattunk meg a polgári jogok élvezetétől (?) ime most reméljük, hogy a mi ezen négy százhuszonhárom év óta leromboltott, az újból fel fog építni, s abban méltóságod fontos részt veend. Igaz, nehéz munka, mivel könnyebb rombolni mint építeni, de mi azért mégis remélünk, mivel sok százezer ember fogja méltóságodat e nehéz munkában gyámolítani és a közreműködésre bizton számíthat méltóságod, ismerve a románok becsületességét.“

Erre a főispán ilyenformán felelt:

„Ellévén fogulva, alig találak viszonzásul szavakat. Köszönöm önök figyelmét. Legyenek a felől meggyőződve, hogy én az előmbbe szabandó törvények szerint mindent megteendek, mi tölem függ, és hogy ezen működésük előtt megnyílt, azt ő felsége a császárnak köszönhetjük. Eljen a császár.“

Nem commentáljuk e beszédeket, bárha sok mindent felelhetnénk reá, csak annyit jegyzünk meg, hogy fájdalomson kelle tapasztalunk, mikép az alkotmány még csak meg nem is említettett.

Gyergyóból március 14-én, 1861. — Föltettem volt magamban a halgatás rendszerét mind addig folytatni, míg hazánk sorsa végkép el nem dől; mert a megaláztatás némi érzete fogja el az embert, midőn észreveszi, hogy ott tanácsolt vagy kért, hol mit sem hallgattak rá. Mégis szólanak lényeztetnek a körülmények. Nevezetesen előmbbe tolok az azon kérdés, hogy: miután a magyar tartományok országgyűlése április 2-ára, a német-szlávoké április 6-ára hívtak össze, minő tartomány lehet Erdély, mely egyikre sem kapott meghívást? vagy katonai őrvidek vagyunk mi, melynek kormányzata különönségénél fogva országgyűlésen nincs helye? Ugy látszik ez utóbbihoz közel állunk. Oláh-Taploca lakosai legalább, kikről az Approb. 88. edictuma azt rendelte, hogy „a falu onnét elpusztíttassék“ oly katonán viselik magukat, hogy egyszerű fabotjaikkal már be sem érik, hanem mintegy 60 lándzsát is csináltak vagy legalább ennyi vétetett el tőlük, továbbá, minden egyes magyart, kit falujukban, mely tudvalevőképen első tulajdalmos,

lában nem különböz dolog. Bécsben a jelöltek egy két hirlapszerkesztőn kívül, gazdag ügyvédek, sőt eddigi kormányhivatalnokok, még pedig udvari s miniszteri tanácsosok, osztályfőnökök, sőt excellentiások. Politikai hivallásukban — a „Süreg” szerint — oly liberalis elvekre esküsznek, a minők akármely régi alkotmányos demokratiai államban is aligha vannak tisztán bevételre a gyakorlatba. Az ember alig hisz fűleink, ha hallja, mikép nevezi egy cs. kir. miniszteri tanácsos a választási gyűlésben a febr. 26-diki kibocsátványokat a „kényszerítés adományá”-nak, s hogy az európai uralkodók most már megtanulták, miszerint „egy koronát, mely szabadságsüveggel van bérelve, jobban lehet viselni, mint a kényuralom vaskorát!” Legérdekesebb azonban a nyilatkozatok Magyarországon a közbirodalom közti viszony elintézéséről. A választók ugyanis e tekintetben minden jelöltet nyilatkozatra szorítanak, s ezek a legnagyobb tartozkodással és a legengesztelőbb módon válaszolnak, s a közönség tapsviharral fogadja az ilyféle kijelentéseket. Czedik tanár osztatlan tetszést vívott ki, többi közt ezt mondván a magyarokról: „E kérdésben egy nagylelkű nemzettel van dolgunk, legyünk mi is nagylelkűek. Ne erőszakolás következtében, hanem önkéntesen erősítse e büszke hős nép seregünk, pénzügyünk, diplomatiánk. Nem a guny szava, nem is a felsőbbség holmi alaptalan értelme által, hanem csak a kibékítés útján lehet Magyarországot megnyerni. Az összeköttetés habár eleinte lazább lesz is, mintsem kívánók, idővel a népek politikai érettségénél fogva majd szorosabbá válik. Addig is bizonyosnak tekinthetjük, hogy a magyar nem fog birodalmi tanácsunkba követeket küldeni, míg ez legalább oly jogokkal nem bír, minőkkel a magyar országgyűlés föl van ruházva.” Berger tudor ur fejtegette, hogy az erőszak veszedelmes hiteli fegyver, s könnyen megeshetik, hogy a magyar ellentállással együtt a szabadságot is lerombolják. Schuselka kérte hallgatóit, hogy ezen kényes kérdést, mely ily nemű vitára még nem ért meg, ne feszegetse, mire a választók egyike azt felelte: „Ha Magyarország nem akar mihozzánk tartozni, kell hogy mitartozunk Magyarországhoz!” — A S. szerkesztőségének megjegyzése szerint „Legoktalanabbul ítűtt ki a frankfurti szög a zsákból Kuranda urnál (Ost-Deutsche-Post szerkesztője), a ki egy jó követ feltételül nyilvánította; hogy az német legyen! Hát a cseh, lengyel, rutén, román miért legyen rossz követ!? Mily zajt ütne az Augs. All. ha egy magyar követjelölt oly badar lenne, az országgyűlési követ főkellékűl azt kívánni, hogy az — magyar legyen! Az V. t.-cz. is csak azt teszi fel, hogy magyarul tudjon; s ezért is már mennyi zajt ütöttek!” — A „Vaterland”-nak pedig azt írják Prágából, hogy gr. Forgács Csehország minden kerületi főnökeinek meghagyta szigorúan, mikép az országgyűlési választásokra a kormány értelmében agítaljanak. Ily módon az az országgyűlés inkább hivatalnokok gyűlése lenne. De a Bachféle rendszer gyermekeséi, hála Istennek, most már a felvilágosult cseh népnek nem fűtűlhetik a nótát a tánczhoz oly sikerrel, mint a reactio idejében. A csehek egyszerűen elhatározták egyetlen hivatalnokot se választani!

— A „Kolosvári Közlöny” idej 39-dik számában cs. kir. főnök Béli György ur által „Nyitlterben” közreadott nyilatkozatra egy hosszabb ellennyilatkozat küldetett be hozzánk N.-Somkutról Sebe Sándor aláírással, melyben kijelenteni, hogy az azon nyilatkozatban ellene elkövetett bejelentésért panasz levelét illető helyre beadta. Ez iratban kiemeli S. ur, mikép ő azért esett fegyelmi kereset alá, hogy ő egy Pokorny nevű járás főnök ellen föllépett, ki a népet hatalmával visszaélőleg sanyargatta, s ki alalt megtörtént, hogy egy egyén öt hónapig raboskodott a nélkül, hogy ügyét törvényszék elébe adták volna, vagy bár fegyelmi uton elítéltetett volna. Ezen eljárások ellen S. ur föllépven „mint hivatalnok”, „főbbjei elleni igazítás” ezime alatt hivatalát felfüggesztetett. Az ellene indított kereset folytán azonban egy év s nyolczhavi hűszorítás után törvényszéki írtatlaan nyilvánított, mindamelllett a helytartónács benmaradott fizetésének elvesztésére ítélte fegyelmi uton. Ezen ítélet ellen folyamodott Sebe ur magyar nyelven a helytartónácsához; s az nem fogadta el e folyamodást, hanem visszaküldte a kerületi főnökséghez kézbesítés végett. Sebe ur állítása szerint a kerületi főnökség erről való értesítése ment hozzája német nyelven.

— Figyelmeztetés t. cz. Landerer és Heckenast urakhoz, mint a „Bolond Miska Albuma” kiadóhoz. A „Bolond Miska Albuma” írója az 5—6-dik füzetben találató zárszóban uraságodra vonatkozólag az elmaradt 4 füzetért a következő ígéretet tette: kiadom a tisztelt előfizetőknek illő kárpótlást fogynujtani. En mint egyik előfizető (s hiszen más előfizető is) vártam az ígért illő kárpótlást, azonban egy év után eredménytelenül. Ennélfogva tiszteltet szolítottam fel a kiadó urakat tartozásaik teljesítésére, ezt hozván magával az igazság. Kolozsvárt, márczius 18-án, 1861.

— Nyitlizenet Kh. E. urhoz. Lapunk a politikai tárgyakkal el van halmazva s a közel országgyűlés s megyei szervezés által tere még inkább el lesz foglalva, hogysé mostanság tárcázásokat adni képesek legyünk, holott e tere igen jeles és fontos munkálatok vannak kezünkben. E részbeni igényt később örömet vennők igénybe.

Nemzeti színház. — Márczius 4-kén: „Essex gróf.” Komáromi Alajos Essexet kiváló művészettel személyesíté. Felhangolt, lázított, bájt és tiszteletteljes részvételre hódított oly határozottan, miként a mesterileg alkotott jellem igényelheté. Élt Essex padunkon Komáromban, nem játszatott. Vendégszerepeinek eddigelő és vála legsikerültebbike. Többé is igen szépen adá Erzsébet királyné szerepét és Follinsz né Rusland grófnéját a női szendesség és érzelem gazdagság egész hatalmával. Mesteri volt lecsése a férjét kivégzett lövekre — mintha villám capta volna. Szó nélkül tudtuk: hogy ez érzés — halál. Boér Sir James Ralph szerepét jelentőségre bírta emelni.

Márczius 5-kén: „Tronbadour.” Pajor Nina mint más-
kor is megragadóan derék Azucena vála. Szinlap szerint Mauricot Paulinak kelle vála adni, szükségből helyettesíté

tán Follinsz. Follinsz szép szinpad alakját s képzett játékat mindig örömmel látjuk padunkon oly szerepkörben, melyet hangterjedelme — ha kevés kivételességgel is — megbír. Manrico nem ily szerepkörhöz tartozik.

Márczius 6-kán: „Szép juhász.” Bognár Vilma és — tapsvihar.

Márczius 7-kén: Albiné javára „Bethlen Gábor” Hayray drámája. Tán meg kellett volna a szinlapon említni, hogy Jósika regénye után dolgoztatott; miután minden, mi e művet alkotja, a Jósika regényes modorában van összeállítva. Birchpfeifer Károlina mindig megszokta mondani, mikor Scott Valtér-ből puskázik. Van különben a drámában eredeti is s egyes sikerült jellemfestések sem hiányoznak — de e művet sikerült drámának nem mondhatjuk mégis. Szokatlan kicsi közönség — mely körülmények okát csakugyan nem tudjuk meghatározni jelen bűti időszakban. Follinsz (Agnes), Komáromi L. (Kornizs), Ujfalussy (Báthori Gábor) jól játszottak. Felemlíthetők még Boér (Bethlen Gábor), Molnár (Imrefi), Albiné (Ilona). A jutalmazott koszorút is kapott. A sugás ismét rendén kívül kirívó volt. Szerepnem-tudás okozta bizt ezt.

Márczius 8-kán: „Kean.” Komáromi Alajos a czim-szerepben. Játéka helyeslést nyert.

Márczius 9-kén: „Liliomfi.” Bognár Vilma jól énekelte. Komáromi és Bokor eredeti kóborszinészek valának. Nagy közönség, derült kedély.

Márczius 10-kén: „Vén bakancsos és fia huszár.” A vén bakát Vadász derekul szokta adni. Ismételve emlékeztünk már e darab adatásáról. A mostani előadást Bognár Vilma kedves éneke emelte a többi fölébe.

POLITIKAI HIREK.

— A „Pungolo” írja: Egy csaknem hivatalos kutatóból eredett levél arról értesít, hogy Napoleon hg. beszéde az osztrák tiszteket egészen felingerelte, nyíltan és minélelőbb harcot kívánnak. Adja Isten! — teszi utána a „Pungolo.”

— Páris, mart. 14. A tegnapi ülésben Favre Gyula emelt először is szót, elégteleneknek nyilvánítván a november 14-ki reformokat, bár örül azon, hogy a kormány, mely tíz éven keresztül egyedül vivé a szót, belátta, hogy nem követhet többé személyes politikát a belügyekben, midőn a külügyekben szabadelvűnek mintakozik. A választási törvények ellen, mely nem felel meg minden követelésnek, szintén szól. Aztán teljes sajtószabadságot s a jelenlegi sajtótörvény megszüntetését követelte, mely a hirlapokat a miniszter „bon plaisir”-je alá rendeli. Egy varsói sürgöny jelenti, hogy oda Mohilem, Vilna, Polotsk, Grodno és Minsk városokból feliratok érkeztek. Ezek rokonszenvűket fejezik Varsó irányában.

— Páris, mart. 15. A mai ülésben Favre Gyula egy, a kivételes törvények megszüntetését tárgyzó javaslatot pártolt, s a kormánynak a sajtó irányában követelt eljárását kárhoztatja. Baroche megtámadta a javaslatot, és védte a kormány helpolitikáját. Ollivier a sajtószabadság mellett beszélt. A módosítvány elvetetett, és a válaszfelirat első §. elfogadotott.

— Russell parlamenti nyilatkozata s a két nyugati kormány között helyreállt egyetértés fényes czáfolatul szolgálnak mindazoknak, kik egy angol-osztrák szövetség álmanában ringatóztak. Angliának nincs szándéka nem csak Ausztriát segélyezni, de még ellene az olaszok részéről történhető megtámadásokat sem akarja gátolni. Ezen fontos nyilatkozat annál nagyobb nyomatókat nyer azon körülmény által, hogy Olaszország hadiszervezkedése legnagyobb mérvben folytatatik. A garibaldisták ismét gyülekeznek, s Genua annyira telve van velők, hogy egy részök már Alexandriába s Florenczbe tétetett át, miután ottan mindnyáját el nem szállásolhatják. Hogy nem valami ünnepekre készülhetnek, azt könnyen elgondolhatjuk.

— A római kérdés megoldását minden nap közelebb hozza. Most azt mondják, hogy Napoleon Gouset hibornokot Rómába küldte azon megbízással, hogy a szent atya s Olaszország között, ha lehet, kibékülést eszközöljön. Goyon tábornoknak pedig, ki utasításért folyamodott, meghagyatott, hogy Rómában a csendet fontartsa, szükség esetén a tüntetések ellen katonai erőt is használjon.

— Az „Opinion Nationale” érdekes részleteket közöl a Kossuth-féle bankjegyeket illetőleg. Miután az angol kormányügyvédek kinyilatkoztatták, hogy Kossuth a nevezett jegyek nyomtatásával nem követ el bankjegyi hamisítást, minthogy rajtok saját aláírása van, sem őt ezért mint idegen pénzhamisítót üldözni nem lehet, mint-hogy az osztrák kormány a jegyeket nyilvános megégetés által értékteleneknek nyilvánította. — Az angol kormány értesítése folytán Apponyi ezt a bécsi udvarral tudatván, Bécsből azon utasítást nyerte, hogy az angol törvényszéknél perelje be Kossuthot a császár nevében, minek folytán a követ a londoni főügyészekhez be is adá panaszát ily czim alatt: Franciscus Josephus I. etc. contra Ludovicum Kossuth. A panasz a nyomott példányok lefoglalását, megsemmisítését s a

további nyomtatás betiltását követeli ideiglenesen, míg a per eldől. A panasz e két ponton alapszik: I. Ferencz József, mint magyar király, panaszol; mivel 2-szor mint ilyennek neki áll egyedül jogában ilyenmü jegyek kibocsátása.

Egy Russell lordhoz beadott emlékirata Toulmin Smith esquire londoni törvénytudósna e két pontot egészen érvénytelennek teszi, először mert Ferencz József azon ténye által, hogy Magyarországot az osztrák birodalomba bekebelezé, önmaga semmisíté meg magyar királyi minőségét, s ezt önmaga is elismeri, midőn az oct. 20-iki diplomában azon szándékát jelenti, hogy magát magyar királylyá fogja koronáztatni. A mi a második pontot illeti, azt mondja az angol ügyvéd, ki ugy látszik jól ismeri a magyar törvényeket, hogy Magyarország régi alkotmánya szerint, nem a király, hanem csak az országgyűlésnek van hatalmában a pénzek kibocsátása. Az országgyűlés pedig Kossuth Lajosra kétszer ruházta e jogot, először 1848-ban mint pénzügyre és másodszor 1849-ben mint nemzeti kormányzóra, s e jogot az országgyűlés vissza nem vette. Ez véleménye Toulmin Smith esquirenek. Azt állítják, írja továbbá az „Opinion nat.,” hogy Kossuth, ki kitűnő ügyvéd volt, mielőtt oly jeles politikussá lett volna, ügyét igen hihetőleg önmaga fogja védni.

— A magyar bankjegy-ügyben a „Herald” fel-szólal, természetesen Kossuth ellen van, de azt is megjegyzi, hogy az osztrák császárnak fölösleges volt pert kezdeni a dologban, elég lett volna — ugymond — „egy kiáltványt kibocsátania, hogy a Kossuth által aláírt bankjegyeket a banknak nem szabad elfogadni, így a magyarok is tartózkodásra lettek volna intve a kérdéses bankjegyek elfogadására nézve.” Cikkét azon naiv megjegyzéssel fejezi be, hogy: „míg a pör valamennyi főlebbezési fokon áthalad, Kossuth régen magyar király vagy osztrák államfogoly lehet!” A Times a kormány pártját fogja s ugy vélekedik, hogy a feladás bizonyosan az osztrák követség részéről történt. A vádat egyébiránt indokolatlannak tartja, s nem nagy hasznót az osztrák császárra nézve abban, hogy a bankjegyek nyomtatását felbenszakítják. „Ő — ugymond — legjobban tudhatja, mily keveset ér a papírpénz, ha már a hitel oda van.” Cikkét így végzi: „Ha Ferencz József a magyar országgyűléssel békésen ki tud egyezkedni, akkor meg lehet győződve, hogy a Day és fia-nál készült jegyek itatáspapírral maradnak.”

— Mint a „M. Sajtó”-nak Londonból írják, Turr tábornok ott mulatása közben látogatást velt Palmerston és Russel lordnál. A tábornok, kinek egészsége, hála Isten, közelebből javulóban van, Párison keresztül visszatér Olaszországba.

— Az orosz czárnak a varsói felíratra adott feleletéről következő részleteket közölhetünk. A hg. helytartó mart. 13-kán magához hivatva azon küldöttséget, mely a felíratot hozta, s minden bevezetés nélkül röviden kijelentette nekik, hogy meg van bízva a császártól a hozzá küldött leirat tartalmát közölni velők. Az irat francziául volt fogalmazva és ekkép hangzik: „Mihály Dmitriovitsch hg. Olvastam a hozzám küldött kérvényt. Semmisnek és nem létezőnek kellene tekintenem, mert néhány egyén az utczákon előidéztett rendtelenségek ürügye alatt jogot tulajdonított magának, a kormány által követelt ösvény önhatalmu kárhoztatására. De nem akarok egyebet látni benne, mint hogy ez emberek elengedték ragadatni magokat az események által. Egész gondoskodásomat a fontos — és az időviszonyok s érdekek által szükségessé tett reformoknak szentelem. — Királyságom alattvalói hasonló gondom tárgyai. — Semmi sem közönyös előttem so’sem is lesz, a mi javokat előmozdithatja. — Már kifejtettem ön előtt őszinte akaratomat, az iránt, hogy hasznos, fontos és fokonskénti ujitások jótéteményeiben részesítem. Ugyan-e törekvéseket és érzelmeiket ma is fentartom ön előtt. De számítnom kell preá. hogy sem félreismerésben nem részesülnek, sem időszerűtlen és tulzott követelések által nem paralyosodódnak, mind a melyek alattvalóim javával meg nem egyeznek. Kötelességeimet én mind betöltöm. De tetteges rendtelenségeket semmi feltétel alatt nem tűrök. Ily alapon nem lehet építeni. Oly törekvések, melyek ide támaszkodnának, már jóelőre elítéltek volna magokat, — tönkretennének minden bizalmat és részemről szigorú visszautasítást tapasztalának — mert ez annyi lenne, mint országomat a törvényes haladás útjáról eltéríteni, mit pedig fentartani változhatlan ohajtásom. Sz. Pétervár, febr. 25-dikén (uj szerint mart. 9.) Ön jóakarója Sándor. (Sajátkezűleg.)

Ujabbak. — A francziák már egyszer képzelni se tudnak kikeletet fölkelések nélkül. Párisi tudósítások szerint, ott már várják, hogy a dalmát partokon kitör a mozgalom, sőt a párisi lapok már levelezőket is indítanak ama vidékre. Közelebbi sürgönyeink már jelentik is a francziák előtt oly kíváncsatos vihar kitörését. Mind ezek

oly jelenségek, melyekhez ha hozzávesszük Russel lordnak tagadó válaszáat azon kérdésre: hogy be fog-e avatkozni Anglia, ha Garibaldi valahol kiköt, kétségbevonhatlanul azt árulják el, hogy a forradalmi párt eléggé kiheverte magát már a felkelésre s a szabad mezőn maga és mások szellőztetésére.

— A francia kamrák demócrata töredéke, miniszteri részről az előtt soha sem tapasztalt előékenységekben részesül. Mint mondják, Türr tk. Párisban léte alkalmával 6000 löfegyvert és 12 ágyút vásárolt. Napoleon hg. eszközle ki az eredményt, mely a kormány részéről ily vásárlásoknál megkívánlatik.

— Páris. mart. 18. Konstantinápolyból értesítenek: Labanoff lemond az állandó konferenciáról, ha a porta reformjavaslatokat terjeszt elő. A porta ezt tenni hajlandónak nyilatkozott, de csak ennek közzététele után.

— Zágráb, mart. 18. A bosnyák határokról jelentik f. hó 14-éről: a bihasi Kajmakám rögtön eltávozott, hová? nem tudják. Alkalmat személye ellen intézendő támadástól félt.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE martius 20-kán.

Állam-adósság.	pénzben	áruban		pénzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	76.40	76.50	Ausztr. államvaspálya	286.— 286.50
5%-os metalliques	100 frt.	65.—	65.20	Nyugati vasut	186.— 186.50
Földtehermentesítések.				Paradubitz vasut	106.— 106.50
5%-os magyarországi	100 frt.	64.75	65.25	Tiszai vasut	147.— 147.—
5%-os bánági, horvát és szláv	100 frt.	63.—	63.50	Déli vaspálya 60% (ex div.)	190.— 191.—
5%-os erdélyi	100 frt.	62.—	62.75	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	155.50 156.—
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	119.— 121.—
Trieszti db.	100 ft pp.	125.—	126.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	100.—	100.25	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.— 64.—
Budai városközség db	40 ft a.é.	36.25	36.75	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	91.—	92.—	Három hónapra.	
Salm	40 ft pp.	37.50	38.—	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a.é.) 3% ₀	124.75 125.—
Pálffy	40 ft pp.	36.50	37.—	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 %	125.25 125.50
Clary	40 ft pp.	36.25	36.75	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4 %	— — —
St. Genois	40 ft pp.	36.75	36.25	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 %	125.50 125.75
Windischgrätz	20 ft pp.	21.75	22.25	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2 %	110.75 111
Waldstein	20 ft pp.	26.15	26.75	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 %	147.15 147.25
Keglevich	10 ft pp.	16.25	16.75	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2 %	58.30 58.40
Részvények.				Pénznemek.	
Nemzeti bank ex div.	720.—	722.—	—	Korona	20.30 —
Hitelintézet 200 frt.	162.70	162.90	—	Császári arany	6.98 —
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.	566.—	568.—	—	Reczés arany	6.97 —
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.	413.—	415.—	—	Napoleons'or	11.80 —
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.	145.—	150.—	—	Orosz imperiale	12.07 —
Budapesti lánchíd 500 ft pp.	388.—	390.—	—	Ezüst	46.50 —
Éjszakai vasut	1904.70	1904.90	—	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	41.25 —

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(96) Sz. 75—1861. Hirdetmény. (1—3)

A zilahi cs. kir. kerületi törvényszék részéről hözhírré tetetik, hogy kérés következtében Hildalmás kerületi Zutor községbeli lakos Maythényi Györgynek, kinek születésétől fogva 40 nap hijával nyolczvan év eltelt, és a ki majd nem 44 évvel ezelőtt elhunyt, s azóta ismeretlen tartózkodása, halottá nyilvánításra való tárgyalásnak megindítása megengedtetett, és részére gondnoknak Zilahon lakó orsz. ügyvéd Zacharias János ur neveztetett ki.

Maythényi György tehát fölszólíttatik, hogy egy évnél lefolyása alatt, úgy mint 1862 január hó 25-ik napjáig d. e. 9 órára vagy ezen törvényszék előtt jelenjék meg, vagy pedig ezt a vagy a kinevezett gondnokát élete- s tartózkodási helyéről értesítse, minthogy különben érintett határidő lefolyta után, újabb kérés folytán, a halottá nyilvánítás folyamatba fogva vétetni.

Zilahon. január hó 24-én, 1861.

A cs. kir. kerületi törvényszék üléséből.

(90) Sz. 997—1861. Hirdetmény. (2—3)

Kolozsvár város utczái éji világítására eddig használt hólyagos lámpák a közelebről létesített Confinnali világításra használhatók nem lévén, azok eladóra tettek s az eladásra folyó évi április 10-ike tüzetett ki.

Az eladandó 253 hólyagos lámpa tartóvassal, bádóg fedéllel és mécsesrel van ellátva.

Az eladás árverés után a gazdai hivatal irodájában fog végrehajtani, s a felkiáltási ár egy lámpára 2 frt 30 kr. ban van megállítva; ha azonban mind a 253 lámpára vásárló találkozik, a vásár egyezés után is eszközölhető lesz.

A kolozsvári tanácsból márczius 19 kén 1861.

NEM HIVATALOS.

(76) Felsőbb rendeltetűleg bélyegmentes. (3—3)

Az erdélyi kölcsönös jég- és tűzkármentő társulat

ez évi rendes közgyűlését április 2-án délelőtti 10 órakor tartandja az igazgatóság b. középütczei 457 számú helyiségeiben, a szokott módon nyílt ajtóknál. Tárgyai lesznek a múlt évi ügylet eredményének előterjesztése, az igazgatósági számolás átvizsgálása és hitelesítése, s az életbiztosítás némely ágazatának tetteges megindítása feletti intézkedés.

Valamint ezen közgyűlésre, úgy a számolás részletes átvizsgálására választmányilag kiküldött biztosság folyó hó 11-én már elkezdendő. s a rendes hivatali órákon szintén nyílt ajtóknál folytatandó működésének figyelemmel kísérésére a társulat minden rendű tisztelettel meghívja.

Kolozsvártt, márczius 7-én, 1861.

A fennecizmzett társulat igazgatósága.

(94) (2—3) (92) (2—3)

Alsó-Jára községe a magas cs. kir. Helytartóságtól mult évi szeptember hava 9-ik napján 16617. sz. alatt évenként május hava 1-én és október 3-ik napján tartandó két országos vásárokat, úgy a kolozsvári mlgs. cs. kir. kerületi hivataltól idei febr. 22 ki 1035. sz. alatt minden héten kedden tartandó egy heti vásárt nyert.

Járában, márcz. 10-én 1861.

Váradi István, főbíró.
Dávid András, jegyző.

(86) (4—4)

M. L. urnak!

A mult hónapban hozzám intézett becses levele nyomán eddigelé semmi eredményt nem nyertem, és hogy az ön előtt ismert tárgyat sikerrel bevéghezhessem, kérem önt engem e hó bár melyik napján háromnál délután két és három óra közt meglatogatni.

K. M.

Hirdetés.

Özv. b. Kemény Györgyné öngának nemes Kolozsmegye m.-szombattelki határában van egy 249 hold, és a pusztá-kamarási határon a „nagy völgy” nevű helyben 148 hold igen jó legelőnek való helyek, jó itatókkal ellátva. folyó év április 1-ső napjától egy vagy több évre kiadó.

Értekezhetni ez iránt Margitán b. Kemény Györgyné öngával, vagy P. Kamaráson Törpényi Lajos gazdatisztal.

(89) (3—3)

Eladó zongora.

Egy új Müllner féle 7 1/2 octávás zongora eladó.

Értekezhetni iránta Stein J. könyvkereskedésében Kolozsvártt.

(1143) | 24/3 1861. |

Cs. kir. szabad. általán kedvelt ANATHERIN-SZÁJVIZ.

Ára 1 frt 40 kr o. é.

Ezen tíz év óta használatban lévő szájjvíz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike legjobb óvszereknek bizonyult be, magas és főfőuraságok által toilette-eszközl használattik, névszerint pedig a legkitünőbb orvosi egyéniségek által számos bizonyítványokkal helyeseltetvén, minden további dicséretes fölösleges. Található Bécs minden gyógyszeráriában ugyanazon árért.

FOG-ÓLOM, melylyel az ember sajátkezűleg dughatja be odvas fogát. Ára 2 ft 10 kr.

Cs. kir. legm. kiv. ANATHERIN-FOGPÁSZTA.

Ára 1 ft 22 kr.

NÖVÉNY-FOGPOR

Ára 36 kr a. é.

Bizománysok:

Kolozsvártt: Wolff J. és Kudy J. gyógyszeráriában. Tordán: Wolff G. gyógyszerész. Szebenben: Zöhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fia és G. János fia. Károly-Fehérvártt: Rusz, Wagner könyvtár. Segesvártt: Misselbacher J. M. Beszterczén: Dietrich és Fleischer. Dézsen: Kremer S. Déván: Büchler A. Nagy-Váradon: Janky J. Huzzela. Fogarason: Nehrer. M.-Vásárhelyen: Büchler D. és Fogarasi. Balásfalván: Kovrig T. Szászvároson: Specht, Leonhardt J., és Wotsch gyógyszer. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debreczenben: Bezler gyógyszer, Salizman, és Czanak J. urak.

(59)

24/3 1861.

(3—10)

Cs. kir. ausztr. legfelsőbb szabadalommal és porosz kir. legf. jóváhagyással.

Dr. HARTUNG szabadalmazott HAJNÖVESZTŐ SEREI

megkülönböztetik magukat bebizonyított kitűnő tulajdonságaik s olcsó árak által, s tulha ladják az oly sokfélekeppen földicsért Macassar-, Lapugyökérolaj s a legtb egyéb hajlajokat és kenőcsöket, minán ezek vegyülete elvitázhatlan, természetserű alapon készítettik, s a tudományos hajnövesztőszerek körében ezeknél biztosabb eredményű összetételek nem léteznek; e szerek sok évi nyomonzás, sokoldalú tapasztalás a kísérletek szerencsés eredményét képezik, s értékük- és czélszerűségükről magas tiszteletű tudományos férfiak legelismertőbb jóváhagyó irataik elomutathatók, úgy, hogy mind a két, hatásaikban egymást kölcsönösen kiegészítő Dr. Hartung-féle hajnövesztő szer legjobb lélekismerettel ajánlathatik, és pedig:

Dr. Hartung NÖVÉNY HAJKENŐCSE

(ára egy bepecsételt és az üvegbe bélyegzett tégelynek 85 ujkr.)

a hajnöves ismétli fölélesztésére és élénkítésére, és

Dr. Hartung CHINAHÉJ-OLAJA

(ára egy bepecsételt s üvegbélyeggel ellátott üvegnek 85 ujkr.)

a hajnak föntartására és szépítésére.

Dr. HARTUNG hajnövesztő szereinek belszilárdsága minden körülményes földicsért fölöslegessé tesz (csak egynehány kísérlet elegendő ez általánosan hasznos szerek czélszerűségéről s kitűnőségéről meggyőződésre.) Tárgymutatók s használati utalványok ingyen kiszolgáltatnak, és a szerek egyedül valódián kaphatók: Kolozsvártt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Beszterczén: Kelp Ferenc és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenner F.; Déván: Büchler A. tereczén: Bisztritsányi A.; Erzsébetvároson: Schmidt A.; Hátszenen: Mátéi Béla gyógyszer; Enyeden: Bisztritsányi A.; Erzsébetvároson: Schmidt A.; Hátszenen: Mátéi Béla gyógyszer; Károly-Fehérvártt: Rusz János; Kőhalomban: Melas Ed. F. gyógyszer; Maros-Vásárhelyt: Besz-Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandsch; Segesvártt: Misselbacher J. B.; Szamos-Ujvártt: Placintár és fia gyógyszer; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben: Weissörtel Ad. G.; Szebenben: Zöhrer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Sepsi-Szentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz.-Udvarhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer; Szeredán: Gósy A.; Tasnádon: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff Gábor uraknál.